

UDKAST Natura 2000-handleplan 2022–2027
Kimmelkær Landkanal
Natura 2000-område nr. N71
Habitatområde H178

UDKAST - høring

UDKAST

Titel: Natura 2000-handleplan for Kimmelkær Landkanal
Udgiver: Ringkøbing-Skjern Kommune
År: 2023
Forsidefoto: Ringkøbing Amt
Baggrundskort: Ringkøbing-Skjern Kommune, Miljøstyrelsen

Må citeres med kildeangivelse.

Ringkøbing-Skjern Kommune

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	5
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	5
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	5
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	6
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	6
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	6
4. Behov for indsatser	7
5. Indsatser fordelt på aktør	8
6. Prioritering af den forventede indsats	8
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	8

1. Resumé

Handleplanen for N71 Kimmelkær Landkanal beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027. Natura 2000-området består af H178.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det.

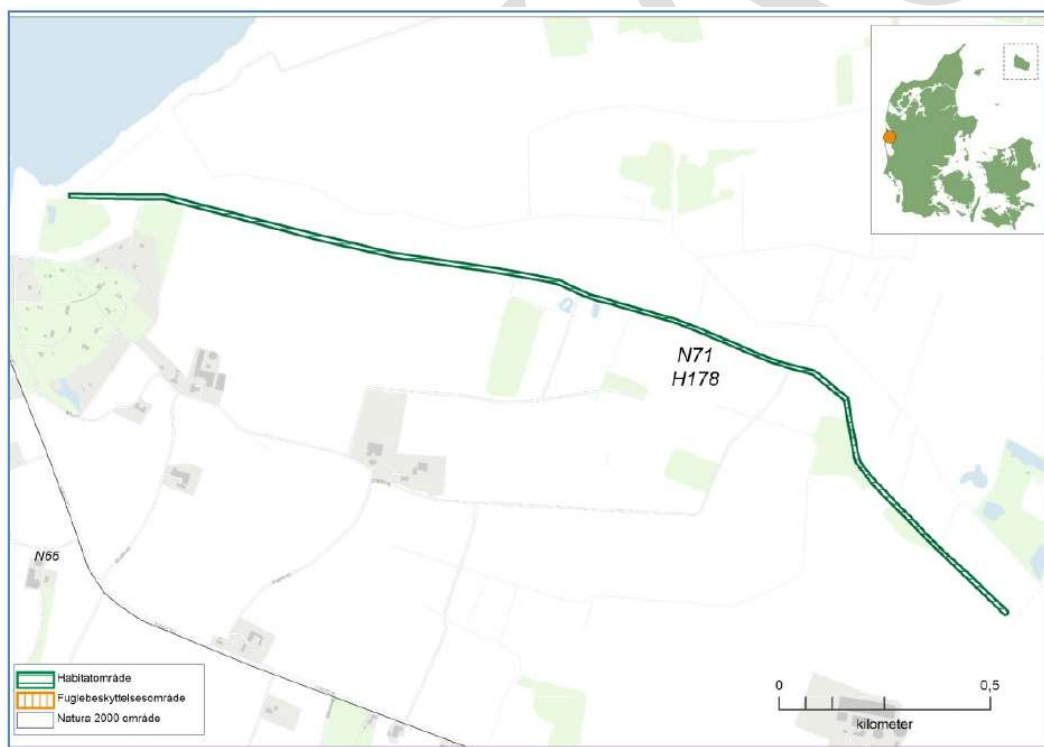
Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen i denne planperiode vil være en fortsættelse af den indsats, som er gennemført i forrige planperioder. Disse indsatser skal sikre området bestande af vandranke.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU.

Kortet viser afgrænsningen af Natura 2000-område N71. Natura 2000-området består af habitatområde H178 (vandret grøn skravering).

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Ringkøbing-Skjern Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for nr. 71 Kimmelkær Landkanal.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det

afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet til at være omfattet af miljøvurderingsloven.

Handleplanen falder ind under undtagelse i miljøvurderingslovens § 8, stk. 2 og er blevet screenet i forhold til lov om miljøvurdering af planer og programmer.

Det er muligt at finde screeningsafgørelsen på hjemmesiden hos Ringkøbing-Skjern Kommune (www.rksk.dk), der har udarbejdet denne Natura 2000-handleplan.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Ringkøbing-Skjern Kommune	Grødeskæring/oprensning jf. den kommunale handleplan fra 2012 og 2017 er gennemført	-	Ca. 2,7 km vandløb

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Der er ikke iværksat Life-projekter eller andre projekter inden for Natura 2000-området.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Kommunerne vurderer, at den tidligere indsats i Natura 2000-handleplanen for 2016-2021 er gennemført. Det er samme indsats som er blevet gennemført i Natura 2000-handleplanen for 2010-2015.

Regulativet for Kimmelkær Landkanal foreskriver 2 årlige grødeskæringer, som gennemføres henholdsvis inden d. 1. august og inden d. 15. september hvert år. Vandløbsmyndigheden kontrollerer ved tilsyn at alle grødeskæringer er foretaget, i henhold til vandløbsregulativets forskrifter.

Inden for de to perioder er der 2 gange hvert år, foretaget vandløbsvedligeholdelse i form af grødeskæring med mejekurv. Grøden er skåret i en bugtet strømlende, således at der efterlades grødepartier og grødebræmmer langs vandløbets sider. Grøden der er skåret, skal så vidt muligt skåret i bund og har fulgt

vandløbets dybeste steder. Inden for den sidste 6-årige periode (år 2022) er der endvidere foretaget én oprensning af vandløbet.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N71 Kimmelkær Landkanal, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

Kommunen har vurderet, at den hidtidige indsats fra 2. planperiode skal fortsætte i 3. planperiode.

Den relativt hårdhændet vedligeholdelse af Kimmelkær Landkanal fortsætter således. Vandranke antages generelt at være en konkurrencesvag art, der kun vokser, hvor miljøet har lave næringsstof-koncentrationer, eller hvor der er forstyrrelser, fordi stress og forstyrrelser mindsker konkurrencen fra andre arter. Vandranke har gode vækstvilkår i Kimmelkær Landkanal, hvilket givetvis hænger sammen med vedligeholdelsen, som holder konkurrencen fra øvrige arter væk.

Kimmelkær Landkanal grødeskæres 2 gange årligt (inden 1. august og inden 15. september) fra kanalens udløb i Tim Eng sø til løb fra Star Grøft. Kanalen oprenses med mellemrum når bundkoten bevæger sig ud af regulativ fastsat dybde. Det opgravede materiale deponeres langs kanalen. Kommunen er vandløbsmyndighed og har ansvaret for at vandløbet vedligeholdes jf. regulativet.

Indsats til bedring af vandkvaliteten i overflade- og grundvand gennemføres som led i vandplanlægningen, ligesom reduktion af kvælstof-deposition sker gennem husdyrgodkendelsesloven og generelle tiltag til at mindske luftforureningen, og er således ikke en del af Natura 2000-planens indsatsprogram.

I den statslige Natura 2000-plan for Kimmelkær Landkanal er det beskrevet, at vandranke dominerer i det nedre løb af Kimmelkær Landkanal. Fra 2004-2014 er der sket en forøgelse af bestandens størrelse i kanalen. Der foreligger ikke nyere data.

I den videnskabelige rapport "Arter" fra 2015 (Søgaard B. m.fl. 2016 <https://dce2.au.dk/pub/SR209.pdf>) er beskrevet følgende om vandranke (kursiv):

De største bestandsudbredelser findes i perioden 2012-2015 i Sydlige Parallelkanal, "Skjern Enge" (samlet), Nørre Sø, Kimmelkær Landkanal og i afvandingskanalen til Felsted Kog (4.000-35.000 m²). I Sydlige Parallelkanal, Kimmelkær Landkanal og i afvandingskanalen ved Feldsted Kog er der i en længere årrække foretaget grødeskæring op til 4 gange årligt (Miljøcenter Ringkøbing 2009, M. Nedergaard, Holstebro Kommune og O. Mortensen, Ringkøbing-Skjern Kommune, pers. medd., hvilket sandsynligvis har medvirket til, at bestandsudbredelsen er øget.

Vandranke har i Danmark naturligt en begrænset udbredelse, der udelukkende er knyttet til den atlantiske biogeografiske region (Vestjylland). Artens udbredelse vurderes at være stabil. Derimod ser der ud til at være sket en reduktion i bestandsstørrelsen på nogle af de lokaliteter, der i 2008 havde de største bestande. På andre lokaliteter, hvor der gennem en længere årrække er foretaget hyppig grødeskæring, ser bestandene ud til at være stabile eller i begrænset fremgang. Der er således ikke observeret nogen generel, sikker ændring i artens bestandsudbredelse og størrelse eller areal af levesteder.

På baggrund af ovenstående er det kommunens vurdering, at de hidtil iværksatte tiltag fra 1. og 2. planperiode fortsættes i 3. planperiode.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

For Kimmelkær Landkanal vil det dog udelukkende være kommunen som følger op på retningslinjerne, da kommunen er vandløbsmyndighed og varetager vandløbets vedligeholdelse. Vandløbet er dog privatejet.

Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](https://www.miljoportal.dk/)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
 - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
 - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). For Kimmelkær Landkanal er prioriteringen, at den hidtidige grødeskæringspraksis fortsætter.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes hensigt at planlægge og udføre projekterne som vist i nedenstående tabel 8, og i den forbindelse er det planen at kommunen tager en række initiativer for at inddrage lodsejere og andre interessenter i projekterne. Ringkøbing-Skjern Kommune vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget efter behov.

Tabel 8 viser Ringkøbing-Skjern Kommunes plan for interessentinddragelse.

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

Tabel 8. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
<i>Orientering af Det Grønne Råd om projektstatus</i>	<i>Kommunerne afholder møder 2-4 gange årligt</i>	<i>Ved opstart af planperioden og efterfølgende efter behov.</i>	<i>Ringkøbing-Skjern</i>
<i>Drøftelse med landbrugets organisationer ved fælles dialogmøder</i>	<i>Kommunerne afholder møder 1-2 gange årligt</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Ringkøbing-Skjern</i>
<i>Personlig henvendelse til lodsejere</i>	<i>Personlig kontakt til berørte lodsejere</i>	<i>Hele planperioden</i>	<i>Ringkøbing-Skjern</i>

Der kan ske ændringer, hvis det ønskes af lodsejerne, eller hvis andre forhold taler for det.